

SENTÈNCIA 11-99 DE 28 D'ABRIL DE 1999

Ponent M.I. Sr. Josep Lluís VÀZQUEZ SOTELO

ANTECEDENTS DE FET

I. RESULTANT: que el Tribunal de Corts dictà sentència en la causa de referència, la part dispositiva de la qual diu: "FALLEM: que hem de condemnar i condemnem els acusats Antoni Josep S.A. i Baldomer S.C. com a responsables penalment en el concepte d'autors d'un delictes major d'estafa, i hem de condemnar i condemnem a l'acusat Joan Eduard B.A. com a responsable penalment en el concepte d'encobridor del mateix delictes major d'estafa, sense la concurrència de circumstàncies modificatives de la responsabilitat penal en cap dels acusats, a la pena D'UN ANY I SIS MESOS DE PRESÓ, dels quals un any ferm i la resta CONDICIONAL QUALIFICADA a indemnitzar al perjudicat, i multa de DUES CENTES MIL PESSETES als acusats Antoni Josep S.A. i Baldomer S.C., i a la pena de SIS MESOS DE PRESÓ CONDICIONAL, MULTA DE CENT MIL PESSETES i INHABILITACIÓ PER A L'EXERCICI DE L'ADVOCACIA PER UN TEMPS DE DOS ANYS a l'acusat Joan Eduard B.A.

Condemnem a tots tres acusats a indemnitzar solidàriament al Sr. Agustí G.F. en la quantitat de 2.666.667.-pts, amb l'interès que es disposa en el paràgraf primer de l'article 74 del Codi Penal, així com al pagament de les despeses processals causades.

Atesa la data del delictes objecte d'aquest sumari, un cop ferma aquesta sentència s'aplicaran als acusats Antoni Josep S.A. i Baldomer S.C. els beneficis dels indults atorgats en les dates de 14 de març de 1994, 7 d'abril de 1996 i 15 de setembre de 1997 per SS. EE. els Srs. Coprínceps d'Andorra".

II. RESULTANT: que el citat Fallo està basat en els següents fets provats: els acusats Antoni Josep S.A., i Baldomer S.C., en data 27 de juliol de 1988 constituïren, junt amb el Sr. Agustí G.F., una societat particular civil,

per terceres parts iguals, quin objecte era la tinença i explotació dels drets arrendataris i del negoci radicat en el local situat al Carrer La Solana, núm. 33-35, baixos, edifici Olimpíades, del Pas de la Casa. Havent sorgit divergències entre els socis sobre l'explotació del negoci comú, varen prendre la decisió de posar fi a la societat i traspasar el negoci.

En data no precisada, però que es situa uns quinze dies abans del 9 de novembre de 1988, l'acusat Baldomer S.C. va tenir un primer contacte amb el Sr. Mustafa E.A., i després els dos acusats Antoni Josep S.A. i Baldomer S.C. manteniren converses amb l'esmentat Sr. Mustafa E.A. i també amb els Srs. Francesc i Antoni M.T., mostrant aquests un veritable interès en l'adquisició dels drets arrendataris i de negoci del local de l'edifici Olimpíades del Pas de la Casa. Després d'una primera oferta de 20.000.000 pts que l'acusat Baldomer S.C. va fer a Mustafa E.A. i que no fou acceptada s'acordà un preu de 17.000.000.-pts.

Els acusats Antoni Josep S.A. i Baldomer S.C., veient que, pel resultat de dites converses, tenien l'oportunitat d'obtenir un benefici a costa del seu soci el Sr. Agustí G.F., ocultaren a aquest els tractes mantinguts amb els Srs. Mustafa E.A. i MOLNÉ, i en data 7 de novembre de 1988 induïren al Sr. Agustí G.F. a signar un document privat, que havia estat redactat de puny i lletra per l'acusat Antoni Josep S.A., pel qual el Sr. Agustí G.F. autoritzava a l'acusat Antoni Josep S.A. a gestionar el traspàs del negoci propietat de la societat, per un preu de traspàs de 8.500.000.-pts a repartir a parts iguals entre els tres socis, tot i que en aquell moment els acusats sabien que el traspàs es faria per un preu molt superior, molt probablement de gairebé el doble de la quantitat acordada amb el seu soci, el Sr. Agustí G.F.

Al següent dia 8 de novembre de 1988, al matí, els acusats Antoni Josep S.A. i Baldomer S.C. varen tancar el tracte amb els Srs. Mustafa E.A. i Francesc i Antoni M.T. pel preu de 17.000.000.-pts, i el dia 9 de novembre de 1988 es signà el contracte privat de venda i traspàs del negoci que era propietat de la societat, contracte que atorgaren els acusats Antoni Josep S.A. i Baldomer S.C., actuant com a venedors, i els senyors Mustafa E.A. i Francesc i Antoni M.T., actuant com a compradors, pel preu de 17.000.000.-pts que, en el mateix dia i per nou contracte privat signat entre les mateixes parts, fou modificat fixant-se el preu definitiu de 16.500.000.-pts.

L'acusat Joan Eduard B.A. qui, en sa qualitat d'advocat, havia intervingut professionalment tant en la

constituïció de la societat particular civil com en la seva dissolució, el dia 16 de novembre de 1988 mantingué una reunió en el seu despatx professional amb els acusats Antoni Josep S.A. i Baldomer S.C. i el Sr. Agustí G.F., reunió en la que es procedí a la liquidació definitiva de la societat sobre la base d'un valor de 8.500.000.-pts a repartir en parts iguals entre els tres socis, no obstant tenir perfecte coneixement l'acusat Joan Eduard B.A. de que el traspàs del negoci s'havia efectuat per 16.500.000.-pts, circumstància que amagà al Sr. Agustí G.F., permetent amb la seva conducta que el Sr. Agustí G.F. acceptés i signés la liquidació de la societat per un valor de 8.500.000.-pts, rebent la quantitat de 2.661.333.- pts, mentre que els acusats Antoni Josep S.A. i Baldomer S.C. es quedaren l'excés del preu real de traspàs.

En concepte de despeses pel traspàs s'abonaren les quantitats de 336.000 pessetes en concepte de factures de mobiliari i 300.000.-pts en concepte d'honoraris d'advocat.

III. RESULTANT: que contra dita sentència s'han interposat varis recursos de Suplicació (avui apel.lació), pel perjudicat Agustí G.F. i pels acusats Antoni Josep S.A. i Baldomer S.C., als quals s'ha oposat el Ministeri Fiscal.

També s'interposà recurs en nom del Lletrat Eduard Joan Eduard B.A., el qual a més dels raonaments específicament efectuats s'adherí al contingut del recurs formulat per la defensa d'Antoni Josep S.A., si bé dit recurs no s'admeté per rebel·lia del condemnat.

IV. RESULTANT: que el processat Baldomer S.C., sota la direcció del Lletrat Jaume SANSA REÑE, fonamenta el seu recurs en error en l'apreciació de la prova, violació del dret a la presumpció d'innocència i manca de narració precisa dels fets provats i infracció del principi acusatori. Per a fonamentar el seu recurs al·lega que durant el judici oral es posà de manifest que el recurrent no havia rebut cap quantitat sobre el diferencial entre el preu de venda del local i el preu que els acusats presentaren a l'altre soci, al·legant també que la sentència basa la condemna en meres suposicions i deduccions extretes a partir de fets que no condueixen necessàriament a demostrar la comissió de la estafa. El processat sempre ha mantingut la seva declaració sense contradicció i que les gestions que efectuà el recurrent amb anterioritat al 7 de novembre de 1988 amb els que després resultaren compradors de l'immoble, anaven destinades a vendre la seva part, amb la finalitat de posar

fi a les diferències existents entre els socis, venda que mai s'arribà a realitzar però que serveix per a demostrar que no existí cap relació entre aquells contactes i la posterior venda a la que es refereix la causa, perquè a més en la data indicada el processat recurrent havia suspès totalment les seves gestions de venda. També al·lega que signà un document de renúncia a l'excés sobre la xifra de 8.500.000.-pts, idèntic al firmat per Agustí G.F., percebent la mateixa part que aquest darrer en el preu de la operació. També posa de relleu que no conegué el preu de venda, a l'igual que Agustí G.F., fins el 16 de novembre de 1988, preu que mai ocultà a aquest darrer, el qual el coneixia a rel d'un conversa mantinguda el dia 16 de novembre dins el vehicle del recurrent "comentant que Antoni Josep S.A. s'havia guanyat la vida". Encara afegeix que posteriorment se celebrà un dinar entre els tres socis i l'advocat Joan Eduard B.A., en el que van fer convidar a xampany a Antoni Josep S.A. perquè havia aconseguit uns guanys superiors a la resta. Afegeix que la sentència guarda silenci sobre la dada de que durant el judici oral el Ministeri Fiscal modificà les seves conclusions provisionals, pel que es refereix a Baldomer S.C., per qui sol·licità una reducció de la condemna no considerant-lo responsable civil, amb el que la sentència sosté el recurrent que infringí el principi acusatori, previst com a motiu de Suplicació en l'art. 3.6 de la norma reguladora. Conclou suplicant que s'estimi el seu recurs i que sigui revocada la sentència impugnada i s'acordi la lliure absolució del recurrent.

V. RESULTANT: que el processat Antoni Josep S.A., sota la direcció de l'advocat Salvador RAMENTOL FÀBREGAS, fonamentà el seu recurs en tres motius, consistents en no contenir la sentència la narració precisa dels fets que es consideren provats; error en l'apreciació de la prova, i infracció del principi acusatori per condemnar la sentència a una pena més greu que la sol·licitada. Com a fonaments del seu recurs, al·lega en primer lloc inexactituds en la descripció de fets provats de la sentència, ja que no són certes algunes afirmacions fonamentals que s'hi fan. Diu el recurrent que s'ha de deixar molt clar que entre els socis hi hagué un abans i un després del 7 de novembre de 1988, ja que abans d'aquella data els socis no volien vendre i rebutjaven les propostes i contactes que Baldomer S.C. realitzava mentre que després, havent decidit no continuar el negoci, fou el soci Antoni Josep S.A. el qui negocià la venda. Nega el recurrent que fos cert, com afirma la sentència, que en aquell moment els acusats sabessin que el

traspàs es faria per un preu molt superior, molt probablement el doble de la quantitat acordada amb el soci Agustí G.F. Afirmar que tampoc és cert el quart paràgraf de la descripció de fets, ja que el següent dia 8 de novembre Baldomer S.C. presentà a ANTONI JOSEP S.A. als Srs. M.T. i Mustafa E.A., continuant les negociacions exclusivament Antoni Josep S.A., sent aquest el qui sol·licità inicialment 20.000.000.- pts que finalment es rebaixaren a 16.500.000.- pts, sense cap intervenció de Baldomer S.C.. Negà també que la última part del paràgraf cinquè (quan afirma que "Antoni Josep S.A. i BALDOMER S.C. es quedaren l'excés del preu real del traspàs") sigui certa. Insisteix de nou en que en les relacions entre els socis s'ha d'assenyalar un abans i un després del 7 de novembre, perquè abans sols existien uns mers contactes entre Baldomer S.C. i Mustafa E.A., desautoritzats pels altres dos socis, mentre que després existiren unes veritables negociacions portades a terme per Antoni Josep S.A. que es tancaren el 9 de novembre. Nega el recurrent que tingui importància la frase que figura en el document i que ressalta la sentència "renunciant a qualsevol altre dret", afegint que dita frase s'addicionà com a conseqüència d'una reflexió plantejada entre els socis relativa al que succeiria si Antoni Josep S.A. aconseguia obtenir un preu millor. Nega també l'afirmació de la sentència de que el 7 de novembre els processats ja sabien que el valor que feren acceptar a l'altre soci era molt inferior al preu que ja tenien acordat amb la part compradora de l'immoble, argumentant que el preu de la compravenda no fou acordat fins el dia 8 o 9 de novembre, pel que desapareix la maquinació prèvia que s'atribueix al recurrent, restant importància a la dada de que el document de 7 de novembre fos redactat i escrit pel propi Antoni Josep S.A., el qual ho reconegué així des del primer dia. censura el recurrent a la sentència que hagi pres com a prova suficient la simple declaració de Agustí G.F. rebuda tres mesos després de realitzada la operació i que al no estar corroborada pel recurrent no constitueix prova oposable. Reprotxa que la sentència silenciï gran quantitat de proves que es troben en el sumari i que abonen la realitat de la versió del recurrent, com són la declaració dels tres compradors davant l'Hble. Batlle instructor el 30 de novembre de 1989, o la manifestació de Baldomer S.C. que a l'assabentar-se del preu de la venda, el 16 de novembre de 1988, es disgustà molt i consultà amb un advocat de Manresa, així com que en l'acarament davant el Batlle instructor Baldomer S.C. i Agustí G.F. estaven d'acord en que mentre Antoni Josep S.A. anava al Banc a cobrar el xec, ells dos esperaven a l'interior del vehicle, comentant que "aquell

s'havia guanyat la vida", quelcom que també va dir Agustí G.F., pel que eren conscients que el recurrent havia obtingut un preu superior i, malgrat tot, acceptaren la liquidació del preu a raó d'un terç de 8.500.000.-pts. en el despatx del Lletrat Joan Eduard B.A., silenciant també la sentència l'episodi relatiu al dinar que celebraren els ja ex-socis amb el Lletrat Joan Eduard B.A. i la invitació a una ampolla de cava que feren pagar a Antoni Josep S.A. "perquè s'havia guanyat la vida". Després d'extener-se en els citats arguments sobre presumptes errors provatoris de la sentència, al·lega la infracció del principi acusatori "pel que es refereix al Lletrat Joan Eduard B.A., al condemnar-lo a una pena més gran de la sol·licitada" (la inhabilitació per l'exercici de l'advocacia per un període de dos anys). Encara al·lega el recurrent el relatiu valor dels testimonis rebuts en el judici després de 9 anys de produir-se els fets i amb una evident enemistat, concloent que donat que una sentència no es pot fonamentar solament en presumpcions o conjectures, sinó en realitats concretes i provades, acaba suplicant que es revoqui la sentència i se'n dicti una altra en la que es declari la exculpació i la innocència del recurrent Antoni Josep S.A. "així com dels altres dos processats".

VI. RESULTANT: que la sentència també fou recorreguda per Agustí G.F. sota la direcció de la Lletrada Mireia CANTURRI ORTIZ, substituïda a la Vista oral pel Lletrat Miquel Angel CANTURRI MONTANYA, al·legant contra la sentència manca de narració precisa dels fets que es consideren provats; que no té fonamentació jurídica i que infringeix les normes relatives a la responsabilitat civil, motius emparats tots ells en l'article 3 de l'antic Decret regulador, si bé en el cos del recurs en lloc de fonamentar els dos primers motius al·legats (manca de narració precisa dels fets i manca de raonaments jurídics de la sentència), el recurrent se centra en el problema de la responsabilitat civil que realment ocupa tota la argumentació del recurs. Al·lega, en primer lloc, que la sentència ha incorregut en error en la fixació del principal, ja que en lloc de 2.666.667.- pts la quantitat que procedeix és la de 2.766.667.- pts, podent considerar-se l'error com a purament aritmètic o material. Al·lega a continuació que la sentència és errònia en quant el recurrent sol·licitava la condemna dels acusats a indemnitzar el pagament del citat principal més els interessos devengats des del dia 16 de novembre de 1988 i confon la "causa petendi" al·legada per a tal condemna, que no guarda relació amb la irregular dilació temporal del procediment, a que es refereix la

sentència, sinó que es fonamenta en l'enriquiment dels acusats amb el consegüent perjudici econòmic del recurrent. En tercer lloc, al·lega la infracció de les normes relatives a la responsabilitat civil, raonant que al no condemnar al pagament dels interessos es permet als processats aprofitar-se dels fruits de la suma indegudament apropiada i que el no imposar el pagament dels interessos equival a no obligar a fer pagar els fruits devengats per la suma indegudament apropiada. Cita l'article 74 del Codi Penal i addueix que sol·licità la condemna dels acusats al pagament de la suma que havia de percebre Agustí G.F. el dia 16 de novembre de 1988, i que no va rebre com a conseqüència de l'estafa, pretensió denegada per la sentència sense adequada fonamentació jurídica, ja que no es cap argument en dret desestimar la pretensió al considerar-la conseqüència d'una irregular tardança del procediment, que en tot cas no és imputable als acusats, sinó als tres fets als que al·ludeix a continuació: 1) la irregular tardança de la Fiscalia que invertí 4 anys i 4 mesos en complir el tràmit ordenat pel Tribunal de Corts, el que per al recurrent suposa un clar i evident funcionament anormal de la justícia; 2) després de gairebé 10 anys de la producció dels fets, la sentència condemna al pagament de la quantitat de principal que, corregida, ha de ser de 2.766.667.- pts, les quals passaren a formar part il·legalment del patrimoni dels acusats, de igual forma que han estat ingressats il·legalment en dit patrimoni els interessos d'aquella suma; 3) és evident que la reparació del perjudici sofert per Agustí G.F. consisteix en que se li retorni la quantitat deixada de percebre fa ara 10 anys i els interessos devengats per la mateixa, ja que no és el mateix rebre 2.766.667.- pessetes el dia 16 de novembre de 1988 que rebre-les ara. Com a fonament quart del recurs al·lega l'article 18 del Codi de Procediment Penal, relatiu a la legitimació per a l'exercici de l'acció civil en la causa penal, i raona que sí aquella acció civil que el citat precepte permet exercir separatament en el judici civil corresponent, d'haver-se plantejat per aquella via hauria produït una sentència condemnatòria dels acusats al pagament del principal i dels interessos, al·ludint a la doctrina d'aquesta sala respecte a que la naturalesa jurídica de l'acció civil no canvia per la circumstància que s'acumuli eventualment en el procés penal, o que es dedueixi per separat; punt de vista en el qual s'insistí especialment en la vista del recurs amb invocació de sentències d'aquest Tribunal. Conclogué sol·licitant que amb estimació del recurs es revoqui parcialment la sentència del Tribunal de Corts per establir la condemna dels acusats al pagament de la quantitat de 2.766.667.- pts

més els interessos devengats a comptar del dia 16 de novembre de 1988, a calcular pel tipus bancari o subsidiàriament pel tipus d'interès legal vigent en els successius períodes de temps transcorreguts des de llavors.

VII. RESULTANT: Que el Ministeri Fiscal, en el tràmit corresponent, comparegué davant aquesta Sala i oposant-se als recursos sol·licità la confirmació de la sentència. Respecte al recurs dels condemnats Antoni Josep S.A. i Baldomer S.C., contràriament al que diuen els recurrents, de les actuacions practicades i sobretot de les declaracions efectuades per Mustafa E.A. i Francesc i Antoni M.T., es desprèn que les negociacions s'iniciaren uns 15 dies abans del 9 de novembre de 1988, al voltant de la Fira d'Andorra, i sempre i ja des de l'inici es parlà de la quantitat de 20.000.000.-pts com a preu de la operació, fets ocultats a l'altre soci Agustí G.F. En ordre a les al·legacions en nom del processat Joan Eduard B.A., recorda el Ministeri Fiscal que fou assistit i defensat en el moment del judici pel Lletrat Enric CASADEVALL, sense que consti en autes que s'hagi realitzat designació de altre advocat. Nega el Ministeri Fiscal que s'hagi infringit el principi acusatori en relació amb el Sr. Joan Eduard B.A., per quant la pena d'inhabilitació que la sentència li imposa és una pena accessòria corresponent a la gravetat del delictes. En quant al recurs presentat per Agustí G.F., no s'oposa a que si existeix error de càlcul o mecanogràfic en la quantitat fixada sigui subsanat, deixant a criteri d'aquest Tribunal la petició relativa als interessos, la qual, si no és inclosa en la condemna, pot efectuar-se pel procediment corresponent.

VIII. RESULTANT: que en la sessió de la vista del recurs totes les parts presents informaren en recolzament dels seus respectius plantejaments, alterant-se l'ordre dels informes a petició de la representació Lletrada del recurrent Agustí G.F., que informà en darrer lloc dels recurrents per limitar-se el seu recurs a la responsabilitat civil en els termes que han quedat ressenyats. En dit acte el Ministeri Fiscal impugna els recursos formulats, insistint en que no tots els retrassos irregulars en la tramitació de la causa han estat deguts als jutjats i Tribunals, ja que al costat d'aquests n'hi ha hagut altres atribuïbles a les parts, existint altres procediments diferents del present per a reclamar per dit retràs. Després dels informes els recursos es declararen conclosos i vists per sentència.

FONAMENTS DE DRET

I. CONSIDERANT: que abans que res procedeix analitzar el motiu d'impugnació invocat per tots els recurrents consistent en el suposat vici de la sentència de manca de narració dels "fets provats"; el motiu ha de ser necessàriament desestimat perquè n'hi ha prou amb llegir el primer Resultant de la sentència impugnada per a constatar que, en contra de l'afirmat pels recurrents, conté una descripció dels fets que considera provats que no solament és suficient per a establir el *factum* del que parteix sinó que aquella narració és suficientment descriptiva, encara que pugui ometre detalls la omisió dels quals adverteixen els recurrents. S'ha de recordar de nou, com ja ha fet aquesta Sala en ocasions anteriors, que la narració dels fets provats no necessita ser exhaustiva ni ha de comprendre la exposició de les múltiples circumstàncies que, encara que concorrin, resulten intranscendents per a la decisió. Per aquestes raons el motiu ha de ser desestimat.

II. CONSIDERANT: que analitzant a continuació el recurs interposat pel processat Antoni Josep S.A., al·lega a més del motiu ja resolt en el Considerant anterior, que la sentència ha incorregut en violació del principi acusatori i en error en l'apreciació de la prova. El primer dels motius indicats no és dubtós que ha de ser desestimat perquè el reprotxe a la sentència no es fa a favor del recurrent sinó en profit d'un altre acusat, Joan Eduard B.A., del qual s'afirma que ha estat condemnat a una pena més gran que la sol·licitada, estenent-se el recurrent al final del seu escrit en la petició d'absolució dels altres dos processats. Al procedir d'aquesta forma oblida el recurrent que manca de la legitimació necessària per a formular aquelles pretensions impugnatives, les quals únicament podrien ser deduïdes per l'acusat legitimat per a fer-ho. Sent la legitimació del recurrent el primer pressupòsit per a poder impugnar la sentència, és clar que aquest motiu ha de caure per mancar manifestament a la citada exigència; en quant a la impugnació residencial en l'error provatori de la sentència, el recurrent tracte de negar el valor dels documents, testimonis i altres elements provatoris amb els quals el Tribunal de Corts formà la seva convicció; elements provatoris que el recurrent tracta de substituir per altres del seu especial interès com la

"conversa en el cotxe" que atribueix a Baldomer S.C. i a Agustí G.F. mentre que el recurrent Antoni Josep S.A. anava al Banc a cobrar el xec, comentant aquells que aquest "s'havia guanyat la vida" o "el dinar" que els ja ex socis celebraren en companyia del Lletrejat Joan Eduard B.A., fent que els "convidés a una ampolla de cava" per la circumstància expressada de que "s'havia guanyat la vida"; però aquest elements provatoris objectivament considerats no tenen força persuasiva suficient per a desplaçar els que el Tribunal utilitzà en la seva sentència. Com ja es sabut, la prova en el procés penal es valora en conjunt i no pot ser desarticulada en els diferents elements provatoris per impugnar la valoració realitzada pel Tribunal després d'haver rebut la prova amb les garanties de la immediació i de la contradicció pròpies del judici oral, a fi de contraposar a aquella valoració (que s'ha de presumir objectiva i ponderada a no ser que resulti il·lògica o irracional) la donada pel recurrent, que en principi s'ha de tenir com a més subjectiva que la del Tribunal. Cal afegir que aquella reiterada expressió que el soci "s'havia guanyat la vida", valorada críticament, pot entendre's com formant part de la valoració enganyosa ja que la vida se l'havien guanyat els tres socis amb la operació realitzada, encara que dos d'ells se l'havien guanyat millor que el tercer, a qui ocultaren la realitat del preu de la alienació i les converses prèviament mantingudes. Sent clar que lo legal hauria estat (a fi d'evitar qualsevol dubte de maniobra enganyosa) procedir amb una total transparència en la operació. El motiu ha de caure.

III. CONSIDERANT: que en quant al recurs del processat Baldomer S.C., fonamentat igualment en error provatori amb violació del dret a la presumpció d'innocència i infracció del principi acusatori, es donen per reproduïts els arguments exposats en el Considerant anterior per a rebutjar el recurs allí analitzat. Donat que s'insisteix en atribuir un valor singular a la conversa a l'interior del vehicle i al dinar que els tres ex socis i a les frases ja indicades de que "s'havia guanyat la vida", havent estat desestimat aquest motiu de recurs deduït pel coprocessat es dona per reproduït ara el ja expressat. En quant a la violació del dret fonamental a la presumpció d'innocència el motiu igualment es desestima per quant, com és sabut i ha proclamat reiteradament aquest Tribunal, aquella "presumpció" (que en realitat és sols una veritat interina) es venç o destrueix lícitament mitjançant una prova de càrrec vàlidament obtinguda; prova de càrrec amb la que contà en la present causa el Tribunal jutjador segons s'ha

raonat en els anteriors Considerants. Pel que es refereix a la infracció del principi acusatori, si bé és cert que (en contra de l'afirmat per la sentència al final de l'últim Resultant) el Ministeri Fiscal modificà les seves conclusions en relació amb el processat recurrent, al que considerà solament còmplice del delictes i no coautor, rebaixant la pena sol·licitada, és cert que en el mateix acte l'acusació particular mantingué les peticions de penes que havia sol·licitat inicialment el Ministeri Públic, raó per la qual havent mitjat acusació legítima en el judici el Tribunal podé establir correctament la pena imposada en la condemna, la qual podria semblar excessiva en quant a la presó si bé l'antiguitat dels fets farà que siguin aplicables els varis Decrets d'indult des de llavors proclamats, amb el que l'inicial possible rigor de la condemna quedarà pràcticament atenuat. Per les indicades raons el recurs ha de ser desestimat.

IV. CONSIDERANT: que en quant al recurs del perjudicat Agustí G.F. han de ser abans que res desestimats els motius consistents en mancar la sentència de narració dels fets provats així com de fonamentació jurídica. Ni l'un ni l'altre defecte el pateix la sentència impugnada, com s'adverteix amb la seva simple lectura. Queda per analitzar el motiu consistent en infracció de les normes sobre responsabilitat civil. A aquest respecte, el recurrent al·lega en primer lloc que la sentència ha incorregut en error en la fixació del principal, ja que en lloc de 2.666.667.- pts la quantitat realment procedent és la de 2.766.667.- pts, discrepància que fàcilment s'adverteix que és un simple error material, de càlcul o de expressió, fàcil de corregir. Més problemàtic és resoldre la petició que fa el recurrent de que la condemna compregui el pagament dels interessos devengats des del 16 de novembre de 1988, al·legant que la sentència confon la *causa petendi* invocada en aquella petició, que no és la irregular tardança en el desenvolupament del procés com en l'enriquiment injust dels acusats, permetent a aquests aprofitar-se dels fruits de la suma indegudament apropiada durant els 4 anys i 4 mesos d'irregular detenció de la causa en la Fiscalia. No sent aquella extraordinària paralització de la causa imputable als processats, la solució a que arriba la sentència podria considerar-se correcta, al lliurar-los de pagar els interessos corresponents a dita dilació. És, per altra part, dubtós que pugui aplicar-se al cas la doctrina de l'enriquiment injust. No obstant, la jurisprudència d'aquest Tribunal i els preceptes del Codi Penal permeten arribar a la

conclusió de la *restitutio in integrum*, ja que com s'ha declarat en la sentència de 21 de gener de 1992, "les indemnitzacions són deutes de valor i no meres obligacions dineraries", podent el tribunal ajustar la indemnització en funció de la "pèrdua del valor o erosió del diner", com es proclamà en la sentència de 23 de juny de 1.992, així com en la de 13 de juliol de 1992 en la que s'establí el deure de condemnar a pagar els interessos legals a partir del dia de l'accident, doctrina que s'harmonitza amb l'article 74 del Codi Penal, que si en el seu primer paràgraf estableix com a principi el pagament d'interessos a comptar des dels 30 dies següents a la fermesa de la sentència, en el segon paràgraf deixa expressament en mans del Tribunal la facultat per a disposar el pagament d'interessos des d'una data anterior. Per les raons indicades aquest motiu de recurs ha de ser acollit amb la conseqüència de revocar la sentència impugnada solament en aquest punt.

V. CONSIDERANT: que pel que es refereix a les costes processals han de ser imposades als recurrents, els recursos dels quals han estat desestimats, declarant-se d'ofici les corresponents al recurs estimat per les circumstàncies que concorren.

Vistes la Constitució, El Codi Penal, el Codi de Procediment Penal, la jurisprudència d'aplicació, i altres fonts del Dret del Principat d'Andorra,

La Sala Penal del M.I. Tribunal Superior de Justícia d'Andorra,

D E C I D I M

1. Desestimar els recursos de Suplicació (avui apel·lació) interposats pels processats Antoni Josep S.A. i Baldomer S.C., confirmant la sentència respecte a ells.

2. Estimar parcialment el recurs interposat pel perjudicat Agustí G.F., revocant la sentència exclusivament en el punt relatiu a la indemnització civil establerta a favor de dit recurrent, que serà de 2.766.667.- pts, imposant als processats condemnats el pagament de l'interès legal de dita suma des del 16 de novembre de 1988, import que serà determinat en execució de sentència.

3. Imposar als processats recurrents el pagament de les costes processals corresponents als seus recursos i declarem d'ofici les corresponents al recurs del perjudicat abans esmentat.

4. Declarar d'aplicació als processats condemnats els beneficis dels Decrets d'Indult promulgats amb posterioritat als fets, tal com indica la sentència recorreguda.

5. Retornar la Causa al M. Iltre. Tribunal de Corts, amb certificació de la present Sentència, per al seu compliment i execució.

Així, per aquesta nostra sentència, definitivament jutjant, ho manem i signem.